

Toets nieuw associate-
degreeprogramma
Pedagogisch Professional
Kind en Educatie
Katholieke PABO Zwolle

28 mei 2016

Inhoud

1	Samenvattend advies	3
2	Werkwijze panel	6
3	Beschrijving van het programma	7
3.1	Algemeen	7
3.2	Profiel instelling	7
3.3	Profiel Ad-programma	7
4	Ad-programmabeoordeling	8
4.1	Beoogde eindkwalificaties	8
4.2	Programma	11
4.3	Personeel	17
4.4	Voorzieningen	19
4.5	Kwaliteitszorg	21
4.6	Toetsing	22
4.7	Afstudeergarantie en financiële voorzieningen	23
4.8	Algemene conclusie over de kwaliteit van het Ad-programma	24
4.9	Aanbevelingen	24
5	Overzicht oordelen	25
	Bijlage 1: Samenstelling panel	26
	Bijlage 2: Programma locatiebezoek	27
	Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten	29
	Bijlage 4: Lijst met afkortingen	30

1 Samenvattend advies

Het Ad-programma Pedagogisch Professional Kind en Educatie (verder: PPKE) is een tweejarig deeltijdprogramma, bedoeld voor werkenden met een opleiding op mbo-4-niveau. Ze leidt studenten op die de ontwikkeling van kinderen tussen 0 en 14 jaar bevorderen en die ten behoeve daarvan de verbinding weten te leggen tussen onderwijs, kinderopvang, welzijn en jeugdzorg. Het Ad-programma wordt verzorgd door de Katholieke Pabo Zwolle (verder: KPZ) in samenwerking met ROC Landstede en Hogeschool Viaa. Door deze combinatie kan het programma beschikken over voldoende brede expertise voor de nieuwe rollen en toekomstige beroepen waartoe zij opleidt. Het initiatief voor het Ad-programma komt voort uit de behoefte van het werkveld en sluit aan bij de ontwikkeling van Integrale Kindcentra in de regio. Het werkveld is nauw betrokken bij de opzet van het Ad-programma. Het panel adviseert deze samenwerking te verankeren in een structurele werkveldadviesraad. De beoogde eindkwalificaties zijn verwoord in vier rollen: pedagogisch professional, verbinder, vormgever en innovator. Deze zijn nader uitgewerkt in competenties. Zowel in het informatiedossier als in de gesprekken is het onderscheid tussen de Ad en het bachelorniveau duidelijk aangegeven. Standaard 1 is voldoende.

De oriëntatie van het programma is passend voor een Ad-programma. Het programma voorziet in een regionale behoefte. De leerdoelen, inhoud en gebruikte literatuur bouwen voort op de mbo-4-opleidingen en hebben een andere, meer praktische insteek dan de bacheloropleidingen. De inhoud van het programma sluit aan bij de beoogde eindkwalificaties. Het curriculum kent een heldere opbouw met leerlijnen die zich zowel op de theorie als de praktijk richten en die de studenten stimuleren zich te ontwikkelen tot professionals die de verbinding kunnen leggen tussen verschillende zorg- en opleidingssystemen waar kinderen van 0 tot 14 mee te maken hebben. Het programma heeft een duidelijke afsluiting. Voor degenen die verder willen studeren in een bacheloropleiding, zijn er twee schakelprogramma's. Daardoor kunnen afgestudeerden in 150 EC een bacheloropleiding leraar basisonderwijs afronden aan KPZ of Hogeschool Viaa of de bacheloropleiding *Social work* van Hogeschool Viaa. Het beroep is breed en nog in ontwikkeling. Wat van de afgestudeerden gevraagd wordt is complex en omvangrijk. Het Ad-team beseft dat ze bij de uitvoering van het programma steeds goed in het oog dient te houden dat ze de studenten niet overvraagt. De vormgeving van het programma is gebaseerd op een omschreven didactisch concept. In de uitbouw van het programma wordt van de studenten steeds meer zelfsturing verwacht. Bij de keuze van de werkvormen wordt rekening gehouden met het doel van het Ad-programma: zowel in de keuze van stageplekken als in de samenstelling van de stageleergroepen wordt ervoor gezorgd dat de studenten in aanraking komen met multidisciplinair werken. Ook hebben KPZ en ROC Landstede ervaring met de specifieke doelgroep van het Ad-programma, zodat ze de keuze van werkvormen daarop kunnen afstemmen. Om toegelaten te worden dienen studenten een mbo-4-, havo- of vwo-opleiding te hebben afgerond en minimaal 16 uur per week gedurende 40 weken werkzaam te zijn op een relevante werkplek. De werkgevers spelen een rol bij het signaleren van mogelijke kandidaten en faciliteren de uitvoering van praktijkopdrachten tijdens het werk. Het programma heeft een passende studielast en voldoende begeleiding. Het panel is van oordeel dat het programma in principe voldoende studeerbaar is. Wel adviseert het panel goed te letten op de spreiding van de studielast. De doelgroep van het programma is niet (meer) gewend aan een studieritme en een goede spreiding zal hen helpen de studie te combineren met hun werk en hun privéleven. Het Ad-programma voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en duur van het

programma. Concluderend stelt het panel vast dat oriëntatie, inhoud, vormgeving, aansluiting op instroomkwalificaties, studeerbaarheid en omvang (standaarden 2 tot en met 7) voldoende zijn.

Op basis van de aangeleverde informatie is het panel van oordeel dat KPZ een goed uitgewerkt personeelsbeleid heeft, met aandacht voor feedback en scholing. Het beleid wordt gemonitord door periodieke medewerkerstevredenheidsmetingen. Die laten positieve resultaten zien. Het Ad-programma PPKE kan beschikken over een goed toegerust team van docenten, afkomstig uit KPZ, ROC Landstede en Hogeschool Viaa. De onderlinge interactie tijdens het gesprek met het panel maakte duidelijk dat het daadwerkelijk om een team gaat waarin ieders deskundigheid wordt gewaardeerd en benut. KPZ stelt de docenten in staat hun kennis van het werkveld te vergroten, zowel door contact en uitwisseling met andere hogescholen en hun lectoraten als door kennismaking met – voor hen nieuwe - sectoren van het beroepenveld waar de Ad-studenten werkzaam zijn. Het panel waardeert de inzet van geschoolde praktijkbegeleiders en de zorgvuldigheid waarmee zij zich voorbereiden op een objectieve beoordelingswijze van de studenten. De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma. Het panel beoordeelt personeelsbeleid, kwaliteit en kwantiteit van het personeel (standaarden 8, 9 en 10) als voldoende.

Het panel heeft vastgesteld dat KPZ goede huisvesting en uitgebreide voorzieningen ter beschikking heeft voor de Ad-studenten. Met de geplande uitbreiding van huisvesting die speciaal voor de Ad beschikbaar zal komen, worden deze voorzieningen nog verder uitgebreid. De studiebegeleiding is een integraal onderdeel van het onderwijs doordat de persoonlijke professionele ontwikkelingslijn een van de leerlijnen uitmaakt. Studieloopbaanbegeleiders (slb'ers) begeleiden de studenten zowel groepsgewijs als individueel. De studenten van KPZ met wie gesproken is, zijn positief over de studiebegeleiding en hoe ze daardoor leren te reflecteren op hoe ze hun werk steeds beter kunnen doen. De begeleiding in de praktijk is een gedeelde verantwoordelijkheid van het Ad-team en het werkveld en wordt uitgevoerd door een praktijkbegeleider op de werkplek en door een praktijk begeleidende docent. De informatievoorziening vindt plaats door de slb'ers via het portal Mijn Semester en op informatiebijeenkomsten. Het panel concludeert dat de huisvesting, de materiële voorzieningen, studiebegeleiding en informatievoorziening toereikend zijn voor de realisatie van het programma en dat daardoor standaarden 11 en 12 voldoende zijn.

KPZ hanteert een systematische evaluatiecyclus, uitgevoerd door een extern bureau. Daardoor wordt de kwaliteit periodiek gemonitord, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen. De uitkomsten worden vertaald naar teamactieplannen. Alle geledingen zijn actief betrokken bij de interne kwaliteitszorg. De kleinschaligheid biedt op dit vlak grote voordelen en KPZ weet die te benutten. Studenten voelen zich gehoord, niet alleen via de enquêtes, maar ook meer direct via hun klassevertegenwoordigers. Het panel beoordeelt de kwaliteitszorg (standaarden 13 en 14) als voldoende.

KPZ heeft een adequaat systeem van toetsing ingericht, gebaseerd op haar ervaringen in de bacheloropleiding en specifiek toegespitst op het Ad-programma. Het Ad-team weet goed in te spelen op de specifieke kenmerken van de doelgroep en hanteert gevarieerde toetsvormen die daarbij passen. De examencommissie neemt haar taak serieus en maakt gebruik van input van externen. Ze is actief betrokken bij de voorbereiding van de toetsing in het nieuwe AD-programma. Het panel beoordeelt standaard 15 dan ook als voldoende.

KPZ beschikt over voldoende middelen voor het nieuwe Ad-programma en staat ervoor garant dat studenten het programma volledig kunnen doorlopen. Standaard 16 is voldoende.

Het panel komt tot een eindoordeel voldoende ten aanzien van de kwaliteit van het nieuwe associate-degreeprogramma Pedagogisch Professional Kind en Educatie van de Katholieke PABO Zwolle en adviseert de NVAO om overeenkomstig te besluiten.

Den Haag, 28 mei 2016

Namens het panel ter beoordeling van de uitgebreide Toets nieuw Associate-degreeprogramma Pedagogisch Professional Kind en Educatie van de Katholieke PABO Zwolle.

Gerda Geerdink
(voorzitter)

Marianne van der Weiden
(secretaris)

2 Werkwijze panel

De NVAO heeft een panel vastgesteld met volgende samenstelling:

- Gerda Geerdink (voorzitter), associate lector Kwaliteiten van lerarenopleiders, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen;
- Lien Werbrouck, opleidingshoofd Pedagogie van het Jonge Kind, Karel de Grote Hogeschool, Antwerpen, België;
- Maureen van Doorn, zelfstandig adviseur kinderopvang, zorg en onderwijs;
- Eline Leo (student-lid), student Onderwijskunde, Universiteit van Amsterdam.

Het panel werd bijgestaan door Lieve Desplenter en Anne Martens, beleidsmedewerkers NVAO, procescoördinatoren en Marianne van der Weiden, secretaris.

Bij de toetsing heeft het panel het Beoordelingskader voor de uitgebreide Toets nieuwe Ad-programma van de NVAO (Stcrt. 2014, nr 9832) in acht genomen.

Het panel heeft zich aan de hand van de door de instelling verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. In bijlage 3 van dit adviesrapport is een overzicht opgenomen van documenten die het panel heeft ontvangen. Naar aanleiding van de informatie heeft het panel per e-mail vragen en opmerkingen uitgewisseld. Deze vragen zijn door de secretaris geïnventariseerd en zijn als input gebruikt voor het vooroverleg en het locatiebezoek. Op 12 mei 2016 is het panel bij elkaar geweest voor een vooroverleg. Tijdens deze bijeenkomst zijn de eerste bevindingen van het panel besproken en de vragen geformuleerd die het panel in de verschillende gesprekken met de aanvrager wil bespreken.

Op 13 mei 2016 heeft het panel een locatiebezoek afgelegd. Tijdens dit bezoek is het panel in verschillende gespreksrondes van nadere informatie voorzien en zijn de vraagpunten aan de orde gesteld en in discussie gebracht. Het programma van het locatiebezoek is toegevoegd in bijlage 2. Na afloop van de gesprekken heeft het panel het geheel van bevindingen en overwegingen onderling besproken en vertaald naar voorlopige conclusies. Aan het eind van het bezoek heeft de panelvoorzitter die conclusies mondeling teruggekoppeld naar de instelling. Op basis van de bevindingen, overwegingen en conclusies heeft de secretaris een conceptadvies opgesteld dat aan de panelleden is voorgelegd. Vervolgens heeft het panel dit concept van commentaar voorzien, waarna het conceptrapport is vastgesteld door de voorzitter. Het adviesrapport is op 28 mei 2016 aan de instelling voorgelegd ter controle op feitelijke onjuistheden. De instelling heeft op 30 mei 2016 gereageerd op het adviesrapport. Dit heeft geleid tot enkele feitelijke correcties waarna het definitieve rapport is vastgesteld door de voorzitter. Het panel heeft dit advies in volledige onafhankelijkheid opgesteld en op 2 juni 2016 aan de NVAO aangeboden.

3 Beschrijving van het programma

3.1 Algemeen

Instelling:	Katholieke PABO Zwolle
Ad-programma:	Pedagogisch Professional Kind en Educatie
Variant:	deeltijd
Afstudeerrichtingen:	n.v.t.
Locatie:	Zwolle
Studieomvang (EC):	120 EC
Graad:	AD
CROHO-onderdeel:	Onderwijs

3.2 Profiel instelling

Katholieke Pabo Zwolle (verder: KPZ) is een zelfstandige hogeschool, met ruim 700 bachelor- en 200 masterstudenten en met professionaliseringsactiviteiten voor ruim 1250 deelnemers per jaar. KPZ is een katholieke lerarenopleiding met een open identiteit. Dat betekent dat iedereen welkom is. KPZ denkt na over gewenste ontwikkelingen in het primair onderwijs, vernieuwt vanuit traditie, werkt met studenten, docenten en partners samen aan innovatief en toekomstbestendig onderwijs. KPZ ontwikkelt bij de studenten Persoonlijk Meesterschap (pedagogische feeling, tact, zorgvuldigheid, moed en waardebewustzijn) waardoor de leerkracht niet alleen goed onderwijs kan geven, maar ook kinderen, leerlingen en/of studenten kan ondersteunen bij de ontwikkeling van hun persoonlijkheid, morele kompas en culturele en maatschappelijke oriëntatie.

3.3 Profiel Ad-programma

De ontwikkeling van Integrale Kind Centra met een 'doorgaande ontwikkelingslijn' als centraal concept en het werken in interdisciplinaire professionele teams vraagt in toenemende mate om functiedifferentiatie, waarbij de Pedagogisch Professional Kind en Educatie een belangrijke rol en functie heeft in het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen. De Pedagogisch Professional Kind en Educatie legt verbindingen en stimuleert samenwerking tussen de diverse daarbij betrokken professionals. Het Ad-programma Pedagogisch Professional Kind en Educatie is gericht op de verdieping van kennis, inzichten en handelen en gericht op de ontwikkeling en begeleiding van kinderen van 0 tot en met 14 jaar. Hierbij gaat het om het observeren van de ontwikkeling van kinderen, methodes en werkvormen om de ontwikkeling te stimuleren, spelend leren, taalontwikkeling, geletterdheid, sociaal-emotionele en motorische ontwikkeling, rekenvaardigheid, ouderbetrokkenheid en het kind in de keten. Afgestudeerden kunnen werkzaam zijn binnen samenwerkende, geïntegreerde of zelfstandige organisaties in het onderwijs, kinderopvang, welzijn en jeugdzorg. Ook biedt het Ad-programma doorstroommogelijkheden naar de bacheloropleiding leraar basisonderwijs van KPZ en de bacheloropleidingen leraar basisonderwijs en *Social Work* van Hogeschool Viaa na een aansluitend schakelprogramma. Het Ad-programma Pedagogisch Professional Kind en Educatie biedt hiermee nieuwe perspectieven voor de professionele ontwikkeling van mbo-4-afgestudeerden door een tweejarige deeltijdprogramma in het onderwijs, kinderopvang, welzijn en jeugdzorg.

4 Ad-programmabeoordeling

Van toepassing is het Kader voor de uitgebreide Toets nieuw Ad-programma van de NVAO (Stcrt. 2014, nr 9832).

Het kader wordt gebruikt als de instelling niet beschikt over een positief oordeel over de instellingstoets kwaliteitszorg. De beoordeling is gericht op zeven vragen:

1. Wat beoogt het Ad-programma?
2. Met welk programma?
3. Met welk personeel?
4. Met welke voorzieningen?
5. Hoe wordt de kwaliteit geborgd?
6. Hoe wil het Ad-programma dit toetsen?
7. Zijn er voldoende financiële middelen?

Deze zeven vragen zijn vertaald in zeven onderwerpen en 16 standaarden. Over de standaarden geeft het visitatiepanel een gemotiveerd oordeel op een tweepuntsschaal: onvoldoende of voldoende. Vervolgens geeft het panel een gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van het Ad-programma als geheel, ook op de tweepuntsschaal.

Bij de beoordeling worden de volgende definities gehanteerd. Deze definities hebben zowel betrekking op de scores van de standaarden als op de scores van het Ad-programma in totaal.

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs verwacht mag worden van een Ad-programma binnen het hoger onderwijs.

Onvoldoende

Het Ad-programma voldoet niet aan de basiskwaliteit.

Voldoende

Het Ad-programma voldoet aan de basiskwaliteit.

4.1 Beoogde eindkwalificaties

4.1.1 Standaard 1

De beoogde eindkwalificaties van het Ad-programma zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Bevindingen

Het Ad-programma Pedagogisch Professional Kind en Educatie (verder: PPKE) leidt studenten op voor functies binnen het onderwijs, kinderopvang, welzijn en jeugdzorg. Afgestudeerden kunnen in die sectoren een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van kinderen van 0 tot 14 jaar binnen samenwerkende, geïntegreerde of zelfstandige organisaties. Ze kunnen werken in een interdisciplinair team en omgaan met de diverse betrokkenen in de sociale omgeving van het kind.

In het informatiedossier beschrijft KPZ vier rollen waar de student op wordt voorbereid:

- pedagogisch professional: zorgen voor een veilige en stimulerende leef- en leeromgeving voor kinderen tussen 0 en 14 jaar;
- verbinder: verbindingen leggen tussen de betrokken professionals, ouders en kinderen om afspraken te maken die passen bij de ontwikkelingsbehoefte van het kind;
- vormgever: vanuit een onderzoekende houding activiteiten verbeteren of vernieuwen in dienst van de ontwikkeling van het kind;
- initiator: bruggen bouwen en branche overstijgend kunnen denken en vandaaruit nieuwe educatieve en ontwikkelingsgerichte activiteiten ontwerpen en ondernemen.

In aansluiting daarop heeft KPZ zeven competenties geformuleerd, gerelateerd aan de landelijke SBL-competenties die gelden voor de bacheloropleiding leraar basisonderwijs:

- pedagogische competentie: de student creëert een veilige omgeving voor kinderen en kan dit beargumenteren (pedagogisch professional);
- Interpersoonlijke competentie: de student geeft op een goede manier leiding, schept een vriendelijke en coöperatieve sfeer, brengt een open communicatie tot stand en kan dit beargumenteren (pedagogisch professional);
- ontwikkelingsgerichte competentie: de student ontwerpt een krachtige en leerrijke omgeving en kan dit beargumenteren (vormgever);
- organisatorische competentie: de student draagt zorg voor een overzichtelijke, ordelijke en taakgerichte sfeer en kan dit beargumenteren (vormgever);
- collegiale competentie: de student levert zijn bijdrage aan een goed pedagogisch klimaat waarin ontwikkelingsgericht kan worden gewerkt. Hij levert een actieve bijdrage aan een goede onderlinge samenwerking tussen hem en betrokkenen in het sociale systeem van het kind (verbinder);
- verbindende competentie: de student levert zijn bijdrage aan een goede samenwerking met mensen en organisaties in het sociale systeem van het kind (verbinder);
- competentie reflectie en ontwikkeling: de student heeft een onderzoekende en ondernemende houding en kijkt vanuit zijn professionele identiteit naar handelen (initiator).

In het informatiedossier heeft KPZ naar het oordeel van het panel helder uiteengezet wat de niveauverschillen zijn tussen mbo-4, Ad en bachelor, zowel aan de hand van het NLQF-kader (*Netherlands Qualification Framework*) en het Kader Eindniveau Associate Degree (2013) als in het verschil in handelingsniveaus. De PPKE werkt op het tactische niveau en is daarin de schakel tussen het operationele niveau van de mbo-4-medewerker en het strategische niveau van de bachelor. Dit werd ook bevestigd in de gesprekken met de docenten/ontwikkelaars en met vertegenwoordigers van het werkveld.

De Ad PPKE is bedoeld als een zelfstandig programma, waardoor werknemers met een mbo-4-opleiding kunnen groeien in hun werk en andere taken op zich kunnen nemen. Het is niet gericht op werknemers die willen doorgroeien naar een beleids- of leidinggevende functie en die een bachelorgraad ambiëren. Doorstroom is mogelijk naar de bachelor leraar basisonderwijs van KPZ of Hogeschool Viaa of naar de bacheloropleiding *Social work* van Hogeschool Viaa (zie standaard 3 in paragraaf 4.2.2), maar dat is niet het doel van de Ad. Het panel vindt dit een goede keus, die past bij de behoefte van het werkveld (zie hieronder). Wel geeft het panel KPZ en haar samenwerkingspartners in overweging over een aantal jaren te onderzoeken of voor de Ad PPKE een doorontwikkeling gewenst is naar een dergelijke combinatiefunctie tussen onderwijs en welzijn op bachelorniveau.

De gesprekken tijdens het locatiebezoek hebben voor het panel verhelderd wat de rol van verbinder inhoudt. Het informatiedossier was naar het oordeel van het panel niet op alle punten even toegankelijk en helder. Op dit moment zijn de werelden van onderwijs en kinderopvang/welzijn sterk gescheiden. De verwachting is dat de PPKE deze werelden aan elkaar zal verbinden door in gesprek te gaan met functionarissen uit beide. Vaak zitten onderwijs en welzijn/opvang wel in hetzelfde gebouw, maar dat betekent niet dat ze met elkaar in gesprek zijn of een zelfde lijn volgen in de omgang met kinderen. Voor deze functie bestaat geen taakomschrijving in de cao's. Het werkveld zal nog niet in alle gevallen ingespeeld zijn op deze nieuwe rolverdeling. Het is daarom belangrijk dat de werkgevers van de PPKE hun medewerkers ondersteunen in hun contacten zodat zij niet klem komen te zitten in de heersende hiërarchie. De werkveldvertegenwoordigers zijn zich hiervan bewust, zo bleek in het gesprek. Evenzo is het van belang dat de afgestudeerden van de pabo en de bacheloropleiding *Social work* hierop voorbereid worden. Het panel vernam dat KPZ dit inderdaad gaat verwerken in het curriculum van de leraar basisonderwijs.

De PPKE richt zich op een brede leeftijdsgroep: van 0 tot 14 jaar. De expertise van KPZ ligt vooral bij kinderen in de basisschoolleeftijd (4-12), maar studenten kunnen ook stage lopen in de onderbouw van het vmbo. Met de PPKE wil KPZ zich ook richten op het jongere kind en inspelen op het ontstaan van integrale kindcentra (IKC's), aansluitend bij internationale ontwikkelingen op dit vlak (*Early Childhood Education and Care, ECEC*). Daarnaast ziet KPZ een rol voor de PPKE bij de overgang van basisonderwijs naar de onderbouw in het voortgezet onderwijs, wat voor kinderen veelal een spannende periode is in hun ontwikkeling. Door de samenwerking met ROC Landstede en Hogeschool Viaa, die door hun opleidingenportfolio ervaringen hebben met het jonge respectievelijk het oudere kind, kan KPZ deze ambitie naar het oordeel van het panel waarmaken.

Het panel stelt op basis van de schriftelijke documentatie en de gevoerde gesprekken vast dat het werkveld intensief betrokken is geweest bij de ontwikkeling van de Ad PPKE: door werkveldraadplegingen, contacten met brancheverenigingen in onderwijs en kinderopvang en overleg in het Strategisch Beraad van KPZ, bestaande uit besturen in het onderwijs. Door de samenwerking met de opleiding *Social work* van Viaa is er ook overleg met delen van het werkveld waar KPZ geen contact mee had. De Ad sluit aan op ontwikkelingen in de regio Zwolle. Niet alleen zijn hier vanuit een visie op het omgaan met krimpende kernen eerder dan elders IKC's tot stand gekomen, maar ook zijn er hechte relaties tussen de ROC's en hogescholen, gericht op ondernemendheid. De werkveldvertegenwoordigers met wie het panel heeft gesproken, toonden zich bereid te investeren in dit Ad-programma door ambitieuze medewerkers te stimuleren de Ad te volgen en daarvoor tijd beschikbaar te stellen (vervanging, begeleiding). Het panel adviseert structureel een werkveldadviesraad of –commissie in te stellen om deze betrokkenheid ook voor de toekomst te verankeren.

De naam Pedagogisch Professional Kind en Educatie maakt naar het oordeel van het panel aan aanstaande studenten en het werkveld niet erg duidelijk om welk programma en bijbehorende functie(s) het gaat. Dat werd ook opgemerkt door de Commissie Doelmatigheid in het Hoger Onderwijs die de aanvraag heeft beoordeeld in het licht van de macrodoelmatigheid. KPZ en haar samenwerkingspartners zijn het met die observatie eens, maar benadrukken dat Pedagogisch Professional Kind en Educatie een programma-naam is, niet de benaming van functies die afgestudeerden zullen bekleden. Het gegeven dat het programma gericht is op toekomstige (nog onbekende) beroepen, maakt het volgens het panel lastig om de naam te koppelen aan beroepen waarvoor studenten worden opgeleid.

Er is echter nog geen beter alternatief gevonden, ook niet door het panel, dus voorlopig wordt met deze naamgeving gewerkt.

Overwegingen

Het panel stelt op basis van de schriftelijke en mondelinge informatie vast dat KPZ, haar samenwerkingspartners en het werkveld duidelijk voor ogen hebben waartoe de Ad PPKE studenten opleidt. Er is voor de beoogde nieuwe functie op dit moment geen nauwkeurig beschreven beroepsbeeld. De rollen die de afgestudeerde moet vervullen op het snijvlak van onderwijs en welzijn en de daarbij behorende eindkwalificaties in termen van competenties zijn echter helder geformuleerd en duidelijk afgebakend van het mbo-4 en bachelorniveau. Het beroepsprofiel bevindt zich in hetzelfde domein als de bijbehorende bacheloropleidingen van KPZ en Hogeschool Viaa. De eindkwalificaties van de Ad maken onderdeel uit van de eindkwalificaties van de bacheloropleidingen leraar basisonderwijs (KPZ en Hogeschool Viaa) en *Social work* (Hogeschool Viaa). De samenwerking van KPZ met ROC Landstede en Hogeschool Viaa maakt het mogelijk de studenten op te leiden voor de hele leeftijdscategorie van 0 tot 14 jaar. Er is intensief overleg geweest met het werkveld waardoor het Ad-programma aansluit op de behoeften in de regio. Beroepen op het snijvlak van sectoren hebben een relatief groot afbreukrisico. De werkgevers met wie het panel gesproken heeft, zijn zich ervan bewust dat hun medewerkers die de Ad PPKE gaan volgen, steun nodig zullen hebben bij het vervullen van hun functie. Het panel adviseert de betrokkenheid van het werkveld structureel vorm te geven door het instellen van een werkveldadviesraad. Het panel is van oordeel dat de beoogde eindkwalificaties voldoen.

Conclusie: Voldoet

4.2 Programma

4.2.1 Standaard 2

De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.

Bevindingen

Het programma van de Ad PPKE sluit aan bij de actuele ontwikkelingen in het beroepenveld en het vakgebied. Het vindt zelfs zijn startpunt in de regionale ontwikkelingen in onderwijs en welzijn/kinderopvang, zo bleek tijdens de gesprekken tijdens het bezoek. Er is in overleg met het werkveld gekozen voor de leeftijdscategorie 0-14 jaar, omdat daar behoefte aan bestaat in de praktijk.

De competenties op Ad-niveau zijn uitgewerkt in concrete leerdoelen. In de gesprekken benadrukten zowel de docenten/ontwikkelaars als het werkveld het onderscheid in leerdoelen tussen Ad- en bachelorstudenten. Waar in de bacheloropleiding veel nadruk ligt op schriftelijke vaardigheden en een onderzoeksinsteek, gaat het in de Ad vooral om mondelinge vaardigheden en gesprekstechnieken. Dit hangt samen met het accent op de rol van verbinder en het panel kan zich daarin vinden. In het informatiedossier wordt in een tabel uiteengezet hoe het niveau van de te ontwikkelen competenties op Ad-niveau zich onderscheidt van dat van de bacheloropleidingen leraar basisonderwijs en *Social work*. Het informatiedossier bevat ook een tabel waarin de gebruikte literatuur in de mbo-4-opleidingen onderwijsassistent en pedagogisch medewerker kinderopvang, de Ad PPKE en de

bacheloropleidingen leraar basisonderwijs en *Social work* naast elkaar wordt gezet. Hierin is de verbreding van de theoretische oriëntatie duidelijk zichtbaar.

Overwegingen

Het panel heeft zowel in de schriftelijke informatie als in de gesprekken een voldoende helder beeld gekregen van de oriëntatie van het Ad-programma. Het programma voorziet in een regionale behoefte. De leerdoelen, inhoud en gebruikte literatuur bouwen voort op de mbo-4-opleidingen en hebben een andere, meer praktische insteek dan de bacheloropleidingen. Het panel is daarom van oordeel dat de oriëntatie van het programma voldoet.

Conclusie: Voldoet

4.2.2 Standaard 3

De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Bevindingen

De inhoud van het Ad-curriculum is gebaseerd op het KPZ-brede opleidingskader dat ook geldt voor de bachelor-, post-hbo- en masteropleidingen. Het kent vier domeinen: Oog voor het kind, Vakken, Onderzoeken, ontwerpen en ontwikkelen, en Professionele identiteit. De domeinen zijn vertaald in vier leerlijnen: respectievelijk de praktijklijn, kennislijn, ontwerplijn en persoonlijke professionele ontwikkelingslijn. In elk semester komen deze leerlijnen in het programma terug, waarbij het accent ligt op de kennislijn (24 EC per jaar) en de praktijklijn (20 EC per jaar). Beide andere lijnen hebben elk een omvang van 8 EC per jaar.

Elk semester heeft een eigen thema. In het eerste semester staat het ontwikkelende kind centraal, in het tweede semester het kind in de leerrijke omgeving. In het tweede jaar verbreedt de inhoud zich naar de omgeving van het kind: het kind binnen de keten in het derde semester en het kind in de samenleving in het vierde semester.

Het terrein van het Ad-programma, in leeftijdscategorieën (0-14) en werkvelden (onderwijs, welzijn, kinderopvang, jeugdzorg) is breder dan de expertise van KPZ. De gekozen samenwerkingsvorm ondervangt dit: KPZ is eindverantwoordelijke en zorgt voor de organisatorische aspecten. De inhoud komt tot stand in samenwerking met ROC Landstede en Hogeschool Viaa. In het gesprek met de docenten/ontwikkelaars kon het panel zien dat deze samenwerking in de praktijk adequaat werkt en dat iedereen aangesproken wordt op zijn/haar specifieke deskundigheid en uitgenodigd wordt die in te brengen.

De studenten lopen in beide jaren van het Ad-programma twee dagen stage per week en voeren daarin praktijkopdrachten uit. Deze kennen een opbouw in zwaarte, zowel wat betreft inhoud als in complexiteit. Uit de gesprekken bleek dat de studenten de stage deels, met name in het begin, op hun eigen werkplek vervullen, en dat ze later in het Ad-programma stage lopen op een andere plek, binnen of buiten hun eigen werkorganisatie. Op die manier maken de studenten kennis met diverse praktijksituaties en kunnen ze zich naar het oordeel van het panel richten op groepsoverstijgende taken en processen, wat past bij de groei van mbo-4 naar Ad-niveau.

De werkgevers faciliteren dat omdat ze, zo bleek tijdens het gesprek, de meerwaarde van het Ad-programma zien en verwachten meer kwaliteit in huis te krijgen.

In het informatiedossier staat beschreven dat het Ad-curriculum wordt afgesloten met een profilering, een praktijkonderzoek en een demonstratieportfolio. In de profilering delen de studenten aan de hand van een posterpresentatie branche specifieke informatie waarmee ze andere professionals weten te inspireren. In het praktijkonderzoek onderzoekt de student een te verbeteren of een ongewenste situatie in de praktijk in de brede context van de organisatie of samenleving, en doet daar verslag van. In het demonstratieportfolio verantwoorden de studenten hun ontwikkeling op basis van de zeven competenties en verantwoorden ze hun professionele identiteit. Door de combinatie van deze toetsvormen, waarin alle zeven competenties worden beoordeeld, worden de studenten gestimuleerd hun beroep en hun rol als PPKE integratief te benaderen. Het panel vindt dit een geschikte vorm van afsluiting.

Na afsluiting van het Ad-programma PPKE kan een student doorstromen naar de bachelor leraar basisonderwijs aan KPZ of Hogeschool Viaa of naar de bachelor *Social work* van Hogeschool Viaa. Beide opleidingen hebben een doorstroom- en schakelprogramma van 30 EC zodat de student in staat is in een vervolgtraject van 150 EC de eindkwalificaties van de bacheloropleiding te realiseren. In het schakelprogramma voor de bachelor leraar basisonderwijs ligt het accent op de didactiek en de eigen vaardigheid in de verschillende kennisbases (taal, rekenen-wiskunde en 'mens en wereld'), in dat voor de bachelor *Social work* gaat het vooral om het wegwerken van deficiënties ten aanzien van de methodieken in het sociaal werk en uit de leerlijn Theorie en visie. Het panel is van oordeel dat het AD-programma met deze schakelprogramma's aan de eisen voldoet. De Ad PPKE is een uitdagend programma waarin veel van de studenten gevraagd wordt. Het panel adviseert de studenten die zich voor dit programma aanmelden niet te overschatten en het onderscheid met de bacheloropleidingen goed in het oog te houden. Overigens kreeg het panel in de gesprekken de indruk dat de docenten zich hier van bewust zijn. Zoals ook bij standaard 1 aangegeven kan het panel zich voorstellen dat op termijn de ontwikkeling van een nieuw bachelorprogramma waarin onderwijs en welzijn worden geïntegreerd, beter zal passen bij de ambities die KPZ, haar partners en het beroepenveld hebben met dit Ad-programma, dan de twee bacheloropleidingen waar de Ad nu naar toe leidt.

Overwegingen

Het panel stelt op basis van de bevindingen vast dat de inhoud van het programma aansluit bij de beoogde eindkwalificaties. Het gaat om een breed beroep, met nieuwe rollen en toekomstige (nog onbekende) functies. Wat van de afgestudeerden gevraagd wordt is complex en omvangrijk. Het Ad-team zal bij de uitvoering van het programma steeds goed in het oog dienen te houden dat ze de studenten niet overvraagt en ze realiseert zich dat ook. Het curriculum kent een heldere opbouw met leerlijnen die zich zowel op de theorie als de praktijk richten en die de studenten stimuleren zich te ontwikkelen tot professionals die de verbinding kunnen leggen tussen verschillende zorg- en opleidingssystemen waar kinderen van 0 tot 14 mee te maken hebben. Het programma heeft een duidelijke afsluiting. Voor degenen die verder willen studeren in een bacheloropleiding, zijn er twee schakelprogramma's. Daardoor kunnen afgestudeerden in 150 EC een bacheloropleiding afronden aan KPZ of Hogeschool Viaa. Het panel is van oordeel dat de inhoud van het programma voldoet.

Conclusie: Voldoet

4.2.3 Standaard 4

De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Bevindingen

Het didactisch concept van de Ad PPKE sluit aan bij de visie van KPZ die in het informatiedossier wordt beschreven en theoretisch onderbouwd. Begrippen als 21^e-eeuwse vaardigheden, welbevinden, betrokkenheid en verbondenheid en de *T-shaped professional* staan daarbij centraal. In de praktijk vindt dat zijn uitwerking in respectievelijk de toenemende mate van zelfsturing die het Ad-programma van de studenten verwacht, in de studiebegeleiding (zie standaard 12, paragraaf 4.4.2) en in de samenstelling van de opleidingsleergroepen en stageleergroepen. Die worden zoveel mogelijk multidisciplinair samengesteld: studenten vanuit verschillende opleidingen (mbo-kinderopvang, *Social work* en lerarenopleiding basisonderwijs) leren omgaan met elkaar en lopen tegen de paradoxen aan die het gevolg zijn van de nu nog vaak monodisciplinair werkende teams waarin ze werken. Ook bij de selectie van stageplaatsen zal ervoor worden gezorgd dat studenten in contact komen met multidisciplinair werkende teams. De nieuwe kwalificatiedossiers in het mbo hebben meer gemeenschappelijkheid tussen onderwijs, zorg en hulpverlening dan voorheen. De Ad kan daar mooi op voortbouwen.

Als deeltijdprogramma en met een instroom die bestaat uit werkenden op mbo-4-niveau onderscheidt de Ad zich van de traditionele hbo-opleiding. Die is immers veelal voltijd en met een hoog percentage havisten. Het panel heeft zich er tijdens het bezoek van vergewist dat het Ad-programma in voldoende mate op deze specifieke doelgroep kan inspelen. Zowel de inbreng van docenten van ROC Landstede als de ervaring van KPZ met de deeltijddopleiding leraar basisonderwijs dragen hieraan bij. Bij de te hanteren werkvormen zal rekening gehouden worden met de studentenpopulatie van de Ad. Uit de gesprekken bleek dat de docenten hierover duidelijke ideeën hebben, die echter nog nader uitgewerkt zullen moeten worden. In het informatiedossier worden diverse werkvormen genoemd.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat de vormgeving van het programma is gebaseerd op een omschreven didactisch concept. In de loop van het curriculum wordt van de studenten steeds meer zelfsturing verwacht. Bij de keuze van de werkvormen wordt rekening gehouden met het doel van het Ad-programma: zowel in de keuze van stageplekken als in de samenstelling van de stageleergroepen wordt ervoor gezorgd dat de studenten in aanraking komen met multidisciplinair werken. Ook hebben KPZ en ROC Landstede ervaring met de specifieke doelgroep van het Ad-programma, zodat ze de keuze van werkvormen daarop kunnen afstemmen. Het panel is van oordeel dat de didactische vormgeving van het programma voldoet.

Conclusie: Voldoet

4.2.4 Standaard 5

Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Bevindingen

De doelgroep voor de deeltijd Ad-programma PPKE bestaat uit medewerkers uit het peuterspeelzaalwerk, kinderopvang, basisonderwijs, gemeenten en sociaal-agogische instellingen met een vooropleiding mbo-4. Er is in het werkveld behoefte aan professionalisering van deze medewerkers, zoals aangegeven bij standaard 1. Het Ad-programma hanteert de volgende toelatingseisen:

- de student is in het bezit van een mbo-4-, havo- of vwo-diploma, zonder nadere eisen over de samenstelling van het vakkenpakket of de aard van het behaalde mbo-diploma;
- de student dient relevant werk (betaald of onbetaald) te verrichten in de branches onderwijs, kinderopvang, welzijn of jeugdzorg voor minimaal 16 uur per week gedurende veertig weken per opleidingsjaar. De werk- of stageplek moet door het programma te worden goedgekeurd. De werkgever dient de student in staat te stellen op de werkplek praktijkopdrachten van het programma uit te voeren. Dit wordt vastgelegd in een tripartite praktijkleerovereenkomst tussen werkgever, student en programma;
- studenten met een relevante mbo-3-vooropleiding kunnen worden toegelaten op basis van een cognitieve toelatingstoets en een assessment, waarin reeds verworven kennis en competenties beoordeeld worden. De examencommissie toetst of de uitkomsten voldoende zijn voor toelating;
- studenten die direct uitstromen uit een relevante mbo-4-opleiding kunnen worden toegelaten als ze een geschikte werkplek of stageplaats hebben voor minimaal 16 uur per week gedurende veertig weken per jaar.

Op voorlichtingsavonden heeft het Ad-programma zich gepresenteerd. Er bleek veel belangstelling te bestaan. Het panel is van oordeel dat de zwaarte van het Ad-programma een goede afstemming vereist tussen curriculum en student. Het panel ziet daarbij ook een rol voor de werkgevers van potentiële studenten. Zij kunnen inschatten welke werknemers de ambitie en de capaciteiten hebben voor dit Ad-programma. De werkgevers met wie het panel heeft gesproken, beaamden dit. Tijdens het bezoek benadrukte KPZ dat iedereen die zich aanmeldt en aan de toelatingseisen voldoet, wordt toegelaten. KPZ waardeert dat studenten die eerste stap gezet hebben en zorgt aan de hand van een sterke begeleidingslijn dat de student eventuele hiaten aan het begin van het Ad-programma kan wegwerken. Er zijn toetsen en adviesgesprekken die duidelijk kunnen maken of een student het aankan. KPZ gelooft in ontwikkeling en wil de doelgroep de ruimte geven om zich door te ontwikkelen. Het panel vindt dit een waardevolle aanpak. Daarbij moet echter de doelgroep niet overschat worden. Daarom benadrukt het panel het belang van goede intakegesprekken.

Formeel is de Ad PPKE onderdeel van de bacheloropleiding leraar basisonderwijs. Dat heeft als gevolg dat uitsluitend Ad-studenten die geslaagd zijn voor de toelatingstoetsen aardrijkskunde-geschiedenis en natuur & techniek de opleiding kunnen volgen. Studenten moeten aan de landelijke toelatingseisen voor de pabo voldoen voorafgaande aan de toelating tot het schakelprogramma van de pabo. Deze eisen zijn ook opgenomen in de Onderwijs- en Examenregeling. Het panel vindt dit een passende werkwijze.

Overwegingen

De toelatingseisen zorgen er naar het oordeel van het panel voor dat het programma aansluit bij de kwalificaties van de instromende studenten. De eis van een geschikte werkplek, zowel qua inhoud als qua omvang, past bij het doel van het AD-programma.

De rol van de werkgever is belangrijk, zowel bij het identificeren van mogelijke kandidaten als bij het faciliteren van het leren op de werkplek. Zij zijn zich daarvan bewust, heeft het panel vastgesteld. Het panel waardeert de stimulerende insteek van KPZ: studenten die de eerste stap gezet hebben, worden uitgenodigd zich door te ontwikkelen. Het panel adviseert de toelatingsprocedure uit te breiden met intakegesprekken, voor een zo goed mogelijke match tussen ad-programma en student. Naar het oordeel van het panel sluit het programma voldoende aan bij de kwalificaties van instromende studenten.

Conclusie: Voldoet

4.2.5 Standaard 6

Het programma is studeerbaar.

Bevindingen

In het informatiedossier staat vermeld hoe de studielast van het Ad-programma is verdeeld. De studenten volgen lessen op dinsdagavond en donderdagavond en enkele zaterdagen: 468 uur in jaar 1 en 480 uur in jaar 2. Daarnaast besteden ze 672 (jaar 1) en 640 uur (in jaar 2) aan praktijk/stage. De resterende 540 respectievelijk 560 uur worden besteed aan zelfstudie. Informatie over alles wat de studenten nodig hebben voor hun studieplanning (rooster, inleverdata, toetsdata, groepssamenstelling, inhoud en studielast per vak, beoordelingsnormen) ontvangen de studenten vooraf en tijdens de studie. Studenten krijgen begeleiding door de studieloopbaanbegeleider (slb'er), maar worden geacht zelf aan de bel te trekken als ze vertraging (dreigen) op (te) lopen. Studenten met een functiebeperking kunnen op dat vlak extra begeleiding krijgen. Voor extra begeleiding in de praktijk biedt het AD-programma een traject VIB (Video-interactiebegeleiding). Studenten met individuele problemen kunnen een beroep doen op een gecertificeerde counselor.

In de Nationale Studentenenquête (NSE) krijgt KPZ op studeerbaarheid relatief lage beoordelingen. In het gesprek met zes studenten die aan KPZ de opleiding leraar basisonderwijs volgen, bleek dat de studielast als totaal voldoet, maar dat de spreiding soms te wensen overlaat. Daardoor is de studeerbaarheid niet optimaal. De afronding van onderdelen concentreert zich aan het eind van een semester. Vooral bij grote onderdelen voelen studenten zich niet vanaf het begin aangezet om aan de slag te gaan, waardoor ze dat aan het eind moeten inhalen. De doelgroep van de Ad PPKE heeft op dit vlak waarschijnlijk extra behoefte aan een goede spreiding, verwacht het panel, omdat ze als werkenden niet meer gewend zijn aan het studieritme en de studie moeten combineren met werk en gezin/privé. De studenten meldden dat het rooster soms wat rommelig is doordat het rekening moet houden met de gespreide en wisselende vakanties van de basisscholen, maar ze waren zich er wel van bewust dat dit de 'echte' praktijk weerspiegelt. Ze voelen zich in het algemeen goed gehoord als er klachten of problemen zijn, zowel door het contact met de slb'er als via het systeem van de klassenvertegenwoordigers (zie verder standaard 14, paragraaf 4.5.2).

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat het Ad-programma erin slaagt een programma te ontwikkelen met een passende studielast en met voldoende begeleiding. Er wordt rekening gehouden met de behoeften van de studenten. Gelet op de ervaringen in de bacheloropleiding adviseert het panel goed te letten op de spreiding van de studielast. De doelgroep van het programma is niet (meer) gewend aan een studieritme en een goede spreiding zal hen

helpen de studie te combineren met hun werk en hun privéleven. Het panel is van oordeel dat het programma in principe voldoende studeerbaar is.

Conclusie: Voldoet

4.2.6 Standaard 7

Het Ad-programma voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma.

Bevindingen

Het Ad-programma PPKE heeft een omvang van 120 EC, gespreid over twee studiejaar. Daarmee voldoet het programma aan de formele vereisten. Voor de doorstroom naar een vervolgopleiding op bachelorniveau is een schakelprogramma ontwikkeld (zie standaard 3, paragraaf 4.2.2).

Overwegingen

Het panel stelt vast dat het Ad-programma voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en duur van het programma.

Conclusie: Voldoet

4.3 Personeel

4.3.1 Standaard 8

Het Ad-programma beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid.

Bevindingen

In het informatiedossier heeft KPZ beschreven hoe ze het personeelsbeleid heeft ingericht. Het beleid is gericht op een goede balans tussen prestatie en ontwikkeling met ruimte voor de individuele professional. Het is geconcretiseerd in beleidsdocumenten, waaronder Feedback, functioneren en beoordelen (2015) en het Beleid scholing en ontwikkeling (2015). Jaarlijks voeren medewerkers en leidinggevend een functionerings- of beoordelingsgesprek, waarin o.a. de resultaten van de studentenevaluaties, ontwikkeling en de ambitie worden besproken. In samenspraak met de leidinggevend maken medewerkers persoonlijke keuzes welke bijdrage ze aan de opleiding, het onderzoek en/of het Centrum voor Ontwikkeling willen leveren. In het professionaliseringsplan (Beleid scholing en ontwikkeling) zijn de kaders vastgelegd voor de professionele ruimte en professionalisering. Alle docenten hebben ruimte voor eigen keuzes en accenten in de vorm van Professionalisering en Innovatietijd. Daarnaast is er ruimte voor gezamenlijke algemene scholing en professionalisering. Uit het medewerkerstevredenheidsonderzoek 2015 blijkt dat de medewerkers tevreden zijn (7,6) Zij voelen zich betrokken bij de koers van KPZ. De meest bepalende factor om zich in te zetten is de student. Daarnaast worden medewerkers gedreven door de inhoud van hun werk en de voldoening die dat levert.

Overwegingen

Op basis van de aangeleverde informatie is het panel van oordeel dat KPZ een goed uitgewerkt personeelsbeleid heeft, met aandacht voor feedback en scholing.

Het beleid wordt gemonitord door periodieke medewerkerstevredenheidsmetingen. Die laten positieve resultaten zien. Het panel beoordeelt het personeelsbeleid als voldoende.

Conclusie: Voldoet

4.3.2 Standaard 9

Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.

Bevindingen

Het team van docenten voor de Ad PPKE bestaat uit docenten van KPZ, ROC Landstede en Hogeschool Viaa. Uit de beschrijving in het informatiedossier (inclusief een overzicht van alle betrokken docenten en hun functie, opleiding, werkervaring, professionele netwerken en specifieke inbreng in de Ad) en uit het gesprek dat het panel met de docenten voerde, blijkt dat de achtergrond, opleiding en praktijkervaring van de docenten goed aansluiten bij de Ad. Gezamenlijk dekken zij de kennis van het werkveld en de studentengroepen die voor de Ad nodig zijn. De docenten van KPZ werken aan de hand van functieprofielen die door de beroepsvereniging Velon (Vereniging van Lerarenopleiders in Nederland) zijn opgesteld. KPZ werkt samen met hogescholen en expertisecentra op het gebied van IKC's en specifiek voor de Ad PPKE met relevante lectoraten van collega-hogescholen op het gebied van het jonge kind en jeugdbeleid. Kennis over de kinderopvang en jeugdzorg wordt ingebracht door de docenten van zowel ROC Landstede als Hogeschool Viaa; kennis over welzijn vooral door de docenten van Hogeschool Viaa. Het panel is van oordeel dat door deze combinatie van deskundigheden de benodigde kennis en expertise voor de Ad PPKE in het docententeam aanwezig is.

Een deel van de begeleiding vindt plaats in de werkomgeving van de studenten. Dat gebeurt door praktijkbegeleiders op de werkplek en door praktijkbegeleidende docenten van KPZ en Viaa, een vaste groep specialisten uit de praktijk die samen met de docenten vormgeven aan de praktijklijn. De docenten lichtten tijdens het gesprek toe dat vooral de coachende vaardigheden van deze beide groepen praktijkbegeleiders van belang zijn. Zij worden intern voor de Ad PPKE specifiek toegerust, zodat alle begeleiders op dezelfde manier naar de studenten kijken en er objectief beoordeeld wordt of de student per periode aan de eisen voldoet. Praktijkbegeleidende docenten die weinig ervaring hebben met jeugdzorg, welzijn en kinderopvang, krijgen de gelegenheid een docentenstage te lopen in deze branches om daar meer zicht op te krijgen. Bij de begeleidende rol van deze docenten gaat het uiteraard ook om de interactie tussen docent en student. KPZ zorgt daarom voor een goede match tussen docent en student, zowel inhoudelijk (kennis van het werkveld van de student) als persoonlijk. Het panel is van oordeel dat KPZ en haar partners systematisch zorgdragen voor de kwaliteit van de praktijkbegeleiders.

Overwegingen

Het panel stelt op basis van de documentatie en het gesprek met de docenten/ontwikkelaars tijdens het bezoek vast dat het Ad-programma PPKE kan beschikken over een goed toegerust team van docenten en praktijkbegeleiders. De onderlinge interactie tijdens het gesprek met het panel maakte duidelijk dat het daadwerkelijk om een team gaat waarin ieders deskundigheid wordt gewaardeerd en benut. KPZ stelt de docenten in staat hun kennis van het werkveld te vergroten, zowel door contact en uitwisseling met andere hogescholen en hun lectoraten als door kennismaking met – voor hen nieuwe - sectoren van het beroepenveld waar de Ad-studenten werkzaam zijn.

Het panel waardeert ook de zorgvuldigheid waarmee praktijkbegeleiders zich voorbereiden op een objectieve beoordelingswijze van de studenten. Het panel concludeert dat het personeel gekwalificeerd is voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.

Conclusie: Voldoet

4.3.3 Standaard 10

De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

KPZ vermeldt in het informatiedossier een staf-studentratio van 1:22. De hierboven genoemde bijlage (zie standaard 9, paragraaf 4.3.2) laat zien dat het Ad-programma kan beschikken over voldoende docenten, afkomstig uit KPZ, Hogeschool Viaa en ROC Landstede.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat de omvang van het personeel toereikend is voor de realisatie van het programma.

Conclusie: Voldoet

4.4 Voorzieningen

4.4.1 Standaard 11

De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

Het onderwijs in de Ad PPKE zal gegeven worden in het gebouw van KPZ. In dit gebouw zijn theorielokalen, werkgroep ruimtes en vaklokalen voor drama, muziek, wetenschap en technologie en bewegingsonderwijs. In het kennislandschap vinden studenten de studentenbalie, het team ICT en Media en het KPZ Onderzoekscentrum. Er zijn uitgebreide digitale voorzieningen en studenten kunnen laptops, camera's en andere digitale hardware lenen. Op dinsdag, woensdag en donderdag is het gebouw open tot 21.30 uur. In de toekomst zal specifiek voor de Ad PPKE een aanpalend gebouw beschikbaar komen, waardoor de voorzieningen nog verder worden uitgebreid. Hier zullen vooral de theorielokalen gehuisvest zijn. Voor het overige maken de Ad-studenten gebruik van alle voorzieningen en activiteiten die voor de andere studenten beschikbaar zijn. Het panel heeft kunnen waarnemen dat de huisvesting en faciliteiten aan de verwachtingen voldoen. In het gesprek vroegen de studenten zich af of er genoeg studieruimtes en docententijd zou zijn als de nieuwe AD van start gaat, maar tegelijkertijd zeiden ze dat KPZ dit soort zaken altijd goed oplost en dat ze daar ook nu alle vertrouwen in hadden. Gegeven de toelichting door de directie deelt het panel deze verwachting.

Overwegingen

Het panel heeft vastgesteld dat KPZ goede huisvesting en uitgebreide voorzieningen ter beschikking heeft voor de Ad-studenten. Met de geplande nieuwbouw die speciaal voor de

Ad beschikbaar zal komen, worden deze voorzieningen nog verder uitgebreid. Het panel concludeert dat de huisvesting en de materiële voorzieningen toereikend zijn voor de realisatie van het programma.

Conclusie: Voldoet

4.4.2 Standaard 12

De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Bevindingen

De studiebegeleiding is een integraal onderdeel van het onderwijs doordat het een van de leerlijnen uitmaakt, de persoonlijke professionele ontwikkelingslijn. De studenten met wie het panel heeft gesproken, lichtten toe dat de slb'er zowel een klassengroep begeleidt als individueel contact met de studenten onderhoudt. Daarnaast maken de studenten deel uit van opleidingsleergroepen waarin ze in toenemende mate van zelfsturing (gedeelde) verantwoordelijkheid dragen voor het aansturen van leerprocessen en resultaten van zichzelf en hun groepsgenoten (zie ook standaard 4, paragraaf 4.2.3). Ook deze groepen worden door de slb'er begeleid. De studenten toonden zich positief over de studiebegeleiding en hoe ze daardoor leren te reflecteren op hoe ze hun werk steeds beter kunnen doen. In het tweede studiejaar wordt de begeleiding door de slb'er uitgebreid met begeleide intervisie/supervisie door gecertificeerde supervisors en intervisoren, vermeldt het informatiedossier.

Het systeem van praktijkbegeleiding wordt in het informatiedossier beschreven. De begeleiding in de praktijk is een gedeelde verantwoordelijkheid van het Ad-team en het werkveld. Dit wordt uitgevoerd door een praktijkbegeleider op de werkplek van de student en door een praktijkbegeleidende docent. Deze hebben een specifieke training op KPZ gevolgd (zie ook standaard 9, paragraaf 4.3.2). De praktijkbegeleider begeleidt het individuele ontwikkelingsproces van de student en, waar aanwezig, het groepsproces in de stageleergroepen (zie standaard 4, paragraaf 4.2.3). Zij worden geïnformeerd over de AD door semestergidsen, de KPZ-portal en tijdens bijeenkomsten en trainingen. De praktijkbegeleidende docent bewaakt het algehele proces van begeleiding en treedt op als examiner. Hij/zij bezoekt meerdere malen per jaar de praktijkleerplaats. De studenten vermeldde dat ze op hun praktijkbegeleidende docent een beroep kunnen doen als het contact met de praktijkbegeleider op de werkplek (mentor) niet optimaal verloopt. Het is mogelijk van praktijkbegeleidende docent (rayondocent) te veranderen als het daar niet mee klikt. Het panel is van oordeel dat de begeleiding in de AD en in de praktijk goed zijn ingericht.

De informatievoorziening vindt plaats door de slb'ers via de portal Mijn Semester (alle programmabeschrijvingen, materialen, toetsinformatie) en op informatiebijeenkomsten. Aan het begin van het studiejaar ontvangen ze het jaarrooster en het daarvan afgeleide toets- en activiteitenplan. Het panel acht dit adequate voorzieningen.

Overwegingen

Het panel heeft kennis genomen van de opzet van studiebegeleiding en informatievoorziening. Die zien er niet alleen op papier goed uit, maar ook werd door de studenten bevestigd dat het in de praktijk goed functioneert.

Weliswaar baseerden zij hun uitspraken op de bacheloropleiding, maar omdat het dezelfde docenten betreft verwacht het panel dat dit ook zal gelden voor de studiebegeleiding in de Ad. Het panel concludeert dat de studiebegeleiding en informatievoorziening voldoen.

Conclusie: Voldoet

4.5 Kwaliteitszorg

4.5.1 Standaard 13

Het Ad-programma wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

Bevindingen

KPZ laat de ontwikkelingen en resultaten van haar onderwijs evalueren door onderzoeksbureau Integron volgens een meerjarige cyclus. Het gaat om de algemene studenttevredenheid, de tevredenheid op moduleniveau (inclusief toetsing) per opleiding en leerjaar, de werkveldtevredenheid (inclusief gerealiseerde eindkwalificatie), medewerkerstevredenheid en de kwaliteitsonderzoeken Opleiden in de School. Doelen en ambities voor de opleiding worden jaarlijks vastgelegd in een 'mijlpalendocument' en in 'teamactieplannen'. De regiegroep kwaliteit stuurt en monitort dit proces. De uitkomsten zijn in te zien via de Kwaliteitsportal. Tijdens het bezoek had het panel inzage in de resultaten van de metingen, waardoor het kon zien dat deze systematisch worden uitgevoerd. Ook kon het panel kennisnemen van de uitkomsten van de NSE.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat KPZ een systematische evaluatiecyclus hanteert, uitgevoerd door een extern bureau, waardoor de kwaliteit periodiek gemonitord wordt. Deze systematiek wordt gehanteerd voor de bestaande opleidingen en zal ook gelden voor de Ad. Het panel concludeert dat het Ad-programma periodiek zal worden geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

Conclusie: Voldoet

4.5.2 Standaard 14

Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van het Ad-programma actief betrokken.

Bevindingen

In het informatiedossier staat beschreven hoe de diverse geledingen actief betrokken zijn bij de interne kwaliteitszorg. Tijdens het bezoek heeft het panel gesproken met vertegenwoordigers van de opleidingscommissie en de examencommissie van de bacheloropleiding. Omdat KPZ een kleinschalige organisatie is functioneert de studentgeleding van de medezeggenschapsraad ook als opleidingscommissie. De opleidingscommissie bewaakt en adviseert over de kwaliteit en studeerbaarheid van de opleiding aan de hand van de periodieke evaluaties. De studenten lieten het panel weten dat elke klas een of twee vertegenwoordigers heeft die in zogenaamde resonansgroepen

feedback geven over het onderwijs. Zij voelden zich goed gehoord en merkten dat hun inbreng tot aanpassingen leidt. Voor de Ad zal een aparte commissie worden geformeerd.

De examencommissie bestaat uit vier leden, inclusief een extern lid met een juridische achtergrond. De huidige commissie zal ook verantwoordelijk zijn voor de toetsing in de Ad. De commissie is onafhankelijk gepositioneerd en leden van de commissie hebben een scholing SKE (senior-kwalificatie examinering) gevolgd. In het samenwerkingsverband waar KPZ deel van uitmaakt (Interactum, binnenkort uitgebreid met meer hogescholen en met de nieuwe naam Radiant) wisselen examencommissies ervaringen uit door elkaars sparring partner te zijn.

De lijnen binnen KPZ zijn kort door de kleinschaligheid. De cultuur is open en laagdrempelig. Daardoor kunnen medewerkers, studenten en externe stakeholders gemakkelijk gevraagd en ongevraagd adviezen geven aan elkaar, het management en het College van Bestuur. Dat staat niet alleen beschreven in het informatiedossier, maar bleek ook uit de open sfeer tijdens de gesprekken. In het informatiedossier vermeldt KPZ dat ze voornemens is een specifieke en structurele werkveldadviesraad in te richten. Het panel ondersteunt dit voornemen van harte.

Alumni van de bacheloropleiding blijven bij de opleiding betrokken door een jaarlijkse terugkomdag en Facebook-Alumni. KPZ is van plan dit ook toe te passen voor afgestudeerden van de Ad PPKE. Het panel is het hiermee eens. Alumni zijn een goede manier om op de hoogte te blijven van ontwikkelingen in het werkveld, naast de meer formele contacten met werkveldvertegenwoordigers.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat alle geledingen actief betrokken zijn bij de interne kwaliteitszorg in KPZ. De kleinschaligheid biedt op dit vlak grote voordelen en KPZ weet die te benutten. Studenten voelen zich gehoord, niet alleen via de enquêtes, maar ook meer direct via hun klassevertegenwoordigers. Het panel is ervan overtuigd dat deze aanpak ook voor de Ad effectief zal zijn. Het panel beoordeelt deze standaard als voldoende.

Conclusie: Voldoet

4.6 Toetsing

4.6.1 Standaard 15

Het Ad-programma beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Aan de hand van zowel het informatiedossier en de daarin opgenomen modulebeschrijvingen als het gesprek met de examencommissie en docenten/ontwikkelaars heeft het panel zich een beeld gevormd van het systeem van toetsing dat in de Ad gehanteerd zal worden. KPZ hanteert een Toetskader (2015) als uitgangspunt. De toetsvormen die in de verschillende modules gehanteerd gaan worden zijn divers en deels innovatief. De studenten zullen hun resultaten aantonen in tentamens en verslagen, maar ook in presentaties, groepsgesprekken, beeldverslagen, rollenspellen, debat, filmverslag en portfolio. De docenten lichten toe dat ze willen inspelen op de leerstijl van de doelgroep,

werkenden met een mbo-4-achtergrond, waarbij mondelinge toetsing beter past dan schriftelijke. Dat sluit tevens aan op de leerdoelen, waarin gesprekstechnieken een belangrijke rol spelen. Rubrics, intercollegiale consultatie en concreet geformuleerde beoordelingsnormen zorgen voor de validiteit en betrouwbaarheid van de beoordeling. Zoals al vermeld bij standaard 9 (paragraaf 4.3.2) zorgt KPZ voor scholing en training, ook van de praktijkbegeleiders, om ervoor te zorgen dat de beoordelingen objectief zijn. De toetsprocedures en andere toetsinformatie zijn opgenomen in semestergidsen, toetsplanning en roosters, waardoor de toetsing transparant is voor de studenten.

Zoals vermeld bij standaard 14 (paragraaf 4.5.2) voldoet de examencommissie aan de wettelijke eisen. Er is een conceptversie van de Onderwijs- en Examenregeling besproken. Deze zal bij de start van de AD beschikbaar zijn. De examencommissie benoemt de examinatoren, ook degenen die van ROC Landstede en Hogeschool Viaa komen. Op basis van het gesprek met de voorzitter en een lid van de examencommissie concludeert het panel dat ze weloverwogen te werk gaat. Ze is zich ervan bewust dat de Ad PPKE een ander opleidingsniveau is en zal nauw betrokken zijn bij de concrete uitwerking van de toetsing. Daarbij zal teruggeredeneerd worden van het beoogde eindniveau naar de verschillende modules en zullen rubrics worden opgesteld om beoordelaars te ondersteunen.

Overwegingen

Het panel heeft kunnen vaststellen dat KPZ een adequaat systeem van toetsing heeft, gebaseerd op haar ervaringen in de bacheloropleiding en specifiek toegespitst op de Ad. Het Ad-team weet goed in te spelen op de specifieke kenmerken van de doelgroep en hanteert gevarieerde toetsvormen die daarbij passen. De examencommissie neemt haar taak serieus en maakt gebruik van input van externen. Ze is actief betrokken bij de voorbereiding van de toetsing in de nieuwe AD. Het panel beoordeelt deze standaard dan ook als voldoende.

Conclusie: Voldoet

4.7 Afstudeergarantie en financiële voorzieningen

4.7.1 Standaard 16

De instelling geeft aan studenten de garantie dat het programma volledig kan worden doorlopen en stelt toereikende financiële voorzieningen beschikbaar.

Bevindingen

In het informatiedossier formuleert KPZ de garantie dat studenten het Ad-programma volledig kunnen doorlopen en dat ze daarvoor toereikende financiële middelen beschikbaar stelt. De financiële positie van KPZ wordt daarbij nader toegelicht. KPZ wil investeren in onderwijskwaliteit en specifiek in het Ad-programma PPKE en de Campus Kind Beroepen, samen met de andere onderwijsinstellingen. Tijdens het bezoek lichtte de directie toe dat bij het goedkeuren van de AD externe financiering zal worden aangetrokken voor aanvullende huisvestingsfaciliteiten voor studenten van de Ad Pedagogisch Professional Kind en Educatie.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat KPZ over voldoende middelen beschikt voor het nieuwe Ad-programma en ervoor garant staat dat studenten het programma volledig kunnen doorlopen. Deze standaard is daarom naar het oordeel van het panel voldoende.

Conclusie: Voldoet

4.8 Algemene conclusie over de kwaliteit van het Ad-programma

De nieuwe deeltijd Ad-PPKE is in nauwe samenwerking met het regionale werkveld ontwikkeld. De AD richt zich op werkenden met een mbo-4-vooropleiding en zal voorzien in de behoefte aan medewerkers die de verbinding kunnen leggen tussen onderwijs en welzijn/kinderopvang, in het belang van een goede ontwikkeling van kinderen. De AD is helder afgebakend ten opzichte van mbo-4- en bachelorniveau. KPZ werkt nauw samen met ROC Landstede en Hogeschool Viaa zodat alle benodigde expertise beschikbaar is. Het curriculum is helder opgebouwd. De AD kan beschikken over voldoende personeel dat de studenten zowel in de hogeschool als in de praktijk intensief zal begeleiden. De huisvesting en voorzieningen zijn passend. De kwaliteitszorg is systematisch ingericht, met betrokkenheid van alle belanghebbenden. Er is een goed uitgewerkt systeem van toetsing waarop de examencommissie goed toeziet. KPZ garandeert toereikende financiële voorzieningen. Op grond van die bevindingen stelt het panel vast dat de kwaliteit van het nieuwe Ad-programma voldoende is.

4.9 Aanbevelingen

Ter ondersteuning van de verdere ontwikkeling van het programma doet het panel de volgende aanbevelingen:

- stel structureel een werkveldadviesraad in om de huidige betrokkenheid van het werkveld ook voor de toekomst te verankeren;
- onderzoek over een aantal jaren of voor de Ad PPKE een doorontwikkeling gewenst is naar een combinatiefunctie tussen onderwijs en welzijn op bachelorniveau;
- breid de toelatingsprocedure uit met intakegesprekken, voor een zo goed mogelijke match tussen Ad-programma en student;
- let goed op de spreiding van de studielast.

5 Overzicht oordelen

Onderwerp	Standaarden	Oordeel
1 Beoogde eindkwalificaties	1. De beoogde eindkwalificaties van het Ad-programma zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Voldoet
2 Programma	2. De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk	Voldoet
	3. De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken	Voldoet
	4. De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken	Voldoet
	5. Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten	Voldoet
	6. Het programma is studeerbaar	Voldoet
	7. Het Ad-programma voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma	Voldoet
3 Personeel	8. De het Ad-programma beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid	Voldoet
	9. Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma	Voldoet
	10. De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma	Voldoet
4 Voorzieningen	11. De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma	Voldoet
	12. De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten	Voldoet
5 Interne kwaliteitszorg	13. Het Ad-programma wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen	Voldoet
	14. Bij de interne kwaliteitszorg zijn de Ad-programma's- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van het Ad-programma actief betrokken	Voldoet
6 Toetsing	15. Het Ad-programma beschikt over een adequaat systeem van toetsing	Voldoet
7 Afstudeergarantie en financiële voorzieningen	16. De instelling geeft aan studenten de garantie dat het programma volledig kan worden doorlopen en stelt toereikende financiële voorzieningen beschikbaar	Voldoet
Algemene conclusie		Voldoende

V = voldoende O = onvoldoende

Bijlage 1: Samenstelling panel

Gerda Geerdink (voorzitter) is als senior onderzoeker werkzaam bij HAN, tevens associate lector 'kwaliteit van lerarenopleiders', werkzaam bij het Kenniscentrum Kwaliteit van Leren van de Faculteit Educatie van de HAN. Ze wordt regelmatig ingeschakeld als voorzitter van panels (NL) door NVAO/AeQui of van commissies door de VLHUR (VL) voor het beoordelen van de kwaliteit van lerarenopleidingen. Tevens is ze hoofdredacteur van het Tijdschrift voor Lerarenopleiders en bestuurslid van de VELON (Verenging Lerarenopleiders Nederland). Daarnaast is ze lid van de Vereniging voor Onderwijs Research (VOR) en de *European Association for Practitioner Research on Improving learning* (EAPRIL),

Lien Werbrouck is opleidingshoofd van de professionele bacheloropleiding Pedagogie van het jonge kind aan de Karel de Grote-Hogeschool te Antwerpen. Samen met enkele teamleden uit de lerarenopleiding kleuteronderwijs ontwikkelde ze in 2010 met succes deze nieuwe bacheloropleiding (gestart in 2010). Van 2007 tot 2013 coördineerde ze tevens het postgraduaat verantwoordelijke in de kinderopvang. Vanuit haar huidige functie neemt ze op vaste basis als gastspreker deel aan tal van internationale fora zoals EECERA-congres, ISSA-congres, DECET-congres, ESSE (Lyon)

Maureen van Doorn maakte in 2010 deel uit van het door de NVAO goedgekeurd panel ter beoordeling (TNO) van de hbo-opleiding bachelor Pedagogisch management kinderopvang (Windesheim, Fontys, Inholland). Van 2001 tot 2014 was ze directeur/bestuurder van MAX kinderopvang te Rotterdam, van 2014 tot heden adviseert ze kinderdagverblijven, IKC's (Integraal Kind Centrum) en diverse stichtingen die zich buigen over kind en welzijn.

Eline Leo (student-lid) studeert Onderwijskunde aan de UvA, in 2011 behaalde ze het diploma Ouder & Kind training van Train Inn.

Alle panelleden en de secretaris hebben een onafhankelijkheids- en onpartijdigheidsverklaring ingevuld en ondertekend.

Het panel werd bijgestaan door Lieve Desplenter en Anne Martens, beleidsmedewerkers NVAO, procescoördinatoren en Marianne van der Weiden, secretaris.

Bijlage 2: Programma locatiebezoek

Het panel heeft een bezoek gebracht aan de locatie op 13 mei 2016

Locatie: Den Oeverstraat 68, Zwolle

Nr.	Gesprek	Vertegenwoordigers	Gesprekspartners
1.	8.30 - 9.00	Ontvangst en vooroverleg	
2.	9.00 - 9.15	Instellingsbestuur	Jan Heijmans, Voorzitter College van Bestuur KPZ Joost Kieft, Directeur Opleidingen Anne Looijenga, Directeur Dienstverlening
3.	9.15 – 10.00	Opleidingsmanagement	Joost Kieft, Directeur Opleidingen Marry Oost, Opleidingsmanager Ad/funderend Lobke Mostert, Opleidingsmanager profilerend Edith ten Berge, Coördinator Bureau Praktijkleren Ietje Pauw, Lector Reflectie en Retorica en Coördinator Kenniscentrum
4.	10.00 – 10.30	Vertegenwoordigers Werkveld	Ans Weterings, Directeur Bestuurder Stichting Op Kop (Onderwijs en Kinderopvang) Jurgen Bruggeman, Directeur Kindercentrum De Bolster (Onderwijs en Kinderopvang) Elske Heinen, manager Wijkwerk, Opvoeden en Opgroeien, Travers (Welzijn) Rosita da Silva, leidinggevende Landstede Kinderopvang en lid ontwerpteam
5.	10.45- 11.45	Docententeam	Anneke Wösten, hogeschooldocent KPZ en lid ontwerpteam Ria Colenbrander, hogeschooldocent KPZ en lid ontwerpteam Emma Nitert, hogeschooldocent KPZ en lid ontwerpteam Tanja van der Vinne, hogeschooldocent VIAA, onderzoeker en adviseur en lid ontwerpteam Cor Sikkema, hogeschooldocent VIAA en opleidingscoördinator Social Work, lid ontwerpteam Marjanne Hagedoorn, docent/onderzoeker ROC Landstede en lid ontwerpteam Jeanette Geertsema, docent onderwijs en opvoeding ROC Landstede en lid ontwerpteam
6.	11.45- 12.15	Studenten	Marrit Reinink, 2 ^e jaarsstudent pabo Ilse Bosch, 2e jaarsstudent pabo Bas Eskamp, 1 ^e jaarsstudent pabo Marit ten Veen, 2 ^e jaarsstudent pabo Mike Veldman, 2 ^e jaarsstudent pabo Laura van Rhee, 3 ^e jaarsstudent pabo

Nr.	Gesprek	Vertegenwoordigers	Gesprekspartners
7.	12.15- 13.15	Overleg panel en lunch	
8.	13.15 -13.45	Examen- en opleidingscommissie	Ben Bouwhuis, hogeschooldocent KPZ en voorzitter Examencommissie Erna de Gelder, lid examencommissie Frank Salet, lid MR en opleidingscommissie
9.	13.45-15.45	Overleg Panel	
10.	15.45-16.00	Beknopte terugkoppeling	Gewenste aanwezigheid van alle betrokkenen

Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten

Informatiedossier

- Ad-programma Pedagogisch Professional Kind en Educatie
- Bijlagen:
 - o Werkveld- en instroomonderzoek Ad PPKE, 22 januari 2016
 - o Verslagen interviews en gesprekken met werkgevers, april 2016
 - o Vergelijking cao's Primair Onderwijs, Kinderopvang, Welzijn en Jeugdzorg
 - o Opleidingskader KPZ Bachelor leraaropleiding
 - o Onderwijs- en Examenregeling (OER)
 - o Samenwerkingsovereenkomst Ad PPKE, KPZ, Hogeschool Viaa en ROC Landstede, Zwolle, 11 april 2016
 - o Convenant MBO-HBO Associate degree, Zwolle, 16 december 2015
 - o Factsheet Nationale Studenten Enquête 2015, 21 mei 2015
 - o Factsheet Medewerkerstevredenheidsonderzoek 2015, Integron, 26 mei 2015
 - o Besluit macrodoelmatigheid Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs en Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, mei 2016

Documenten beschikbaar gesteld tijdens locatiebezoek

- Bekwaamheidsdossiers van docenten
- Uitkomsten accreditatie pabo
- Rapportages evaluatieonderzoeken pabo (Integron en NSE)
- Voorlichtingsmateriaal Ad PPKE
- Brochures onderwijsvisie KPZ
- Studentenstatuut
- Verslagen opleidingscommissie en examencommissie

Bijlage 4: Lijst met afkortingen

Ad	Associate degree
Ba	bachelor
EC	European Credits (studiepunten)
ECEC	<i>Early Childhood Education and Care</i>
hbo	hoger beroepsonderwijs
IKC	Integraal Kindcentrum
KPZ	Katholieke Pabo Zwolle
Ma	master
NLQF	<i>Netherlands Qualification Framework</i>
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
PPKE	Pedagogisch Professional Kind en Educatie
ROC	Regionaal Opleidingencentrum
SBL	Stichting Beroepskwaliteit Leraren
slb'er	studieloopbaanbegeleider
Wo	wetenschappelijk onderwijs

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op uitgebreide toetsing van het nieuwe associate-degreeprogramma Pedagogisch Professional Kind en Educatie van de Katholieke PABO Zwolle.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)
Parkstraat 28
Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG
T 31 70 312 23 00
E info@nvao.net
W www.nvao.net

Aanvraagnummer 004709